

TOPONÍMIA DELS POBLES VALENCIANS

BENIMELI

LA MARINA ALTA

**AJUNTAMENT
DE BENIMELI**

**INSTITUT
CARTOGRÀFIC
VALENCIÀ**

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA
SECCIÓ D'ONOMÀSTICA

COORDINACIÓ I GESTIÓ
Unitat de Recursos Lingüísticotècnics

RECULL I TEXT
Robert Miralles Cebrià

GRAFISME
Esperança Martínez Molina

© Acadèmia Valenciana de la Llengua

Col·lecció: Onomàstica
Sèrie: Toponímia dels Pobles Valencians
Benimeli, 277

Editat per: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua
Av. de la Constitució, 284
46019 València
Tel.: 961 983 546
Adreça electrònica: avl@avl.gva.es

Amb la col·laboració de l'Ajuntament de Benimeli

ISBN: 978-84-482-6996-8
Depòsit legal: V-2851-2024
Impressió: Logik Graphics

www.avl.gva.es

BENIMELI

Benimeli és un municipi que pertany a la Marina Alta, concretament a la subcomarca de la Rectoria. El terme municipal té 3,5 km²; el nord i el centre del terme és de caràcter muntanyenc, presidit per la serra de Segària, mentre que el sud és pla, en lleu descens cap al riu Girona, responsable de l'aportació històrica dels materials al·luvials d'este sector des del Quaternari. El punt més alt del terme municipal, que correspon al cim de Segària, té 502 metres. Limita al nord amb Dénia; a l'est, amb el Verger, Ondara, Beniarbeig i Sanet i els Negrals; al sud, amb Benidoleig i Tormos, i a l'oest, amb el Ràfol d'Almúnia. En 2023 tenia 455 habitants (en 1900 en tenia 454), amb un clar predomini de valencianoparlants. El gentilici dels seus veïns és *benimelí* i *benimelina*, encara que també s'utilitza *benimeler* i *benimelera*.

A banda d'alguns barrancs i rambles menors (el Barranquet, barranc de Ramon) que baixen de la serra de Segària, els cursos fluvials més importants es reduïxen al riu Girona i el seu afluent principal, el barranc de la Bolata. L'única via de comunicació que travessa el municipi és la CV-729, encara que compta amb una bona xarxa de camins rurals per a accedir a les diferents partides i als pobles veïns.

L'economia local, de la mateixa manera que en la resta de poblacions dels voltants, ha patit una gran transformació. La vinya de moscatell per a elaborar pansa era el cultiu majoritari, amb un 40 % de la terra cultivada (cal tindre en compte que 134 hectàrees eren improductives), fins als primers anys del segle XX, quan fou delmada per la fil·loxera; altres cultius de secà eren els cereals, el garrofer, l'ametler i l'olivera. Quant al regadiu, hi havia hortalisses i molt poca taronja. En l'actualitat, l'economia de Benimeli ha pegat un gran tomb: l'hegemonia del cultiu de diferents varietats de taronger i mandarina és ara aclaparadora, i ha arribat a ocupar àrees muntanyenques de la serra de Segària; de secà, en queden alguns rogles residuals de garrofer, ametler i olivera. Benimeli, com els municipis veïns, també ha urbanitzat amb habitatges unifamiliars un sector situat al sud del nucli urbà, a l'altra banda de la carretera.

Els assentaments humans més antics de què es tenen notícies en la zona se situen en la serra de Segària, amb un hàbitat paleolític en la cova de Bolumini, un poblat ibèric en el Passet i un castellet islàmic (amb la coneguda Cadireta del Rei Moro).

D'origen islàmic, el topònim major és un nom antroponímic (Banī Mālik, 'fills de Malik') que s'ha escrit al llarg del temps de múltiples formes (*Benimelich, Benimelig, Benimelique, Vinamelin*). El primer document on apareix el nom de Benimeli (*Vinamelim*) és el Llibre del Repartiment. Entre els segles XIII i XVI l'alqueria va passar per moltes mans, fins a ser adquirida per Pere Franquesa, comte de Vilallonga. L'últim senyor del poble va ser el comte de Cirat. Durant la Segona Germania (1693), Benimeli va defensar les reivindicacions dels agermanats. En 1510 Benimeli tenia vint-i-dos cases, i en 1609 en tenia quaranta. La recuperació demogràfica posterior a l'expulsió dels moriscos va vindre de la mà de gent vinguda de Catalunya i de Mallorca (en són representatius els cognoms *Lull/Llull, Mut, Català, Ginestar, Doménech i Benimeli*), d'acord amb la carta pobla de 1612.

Els edificis més emblemàtics del municipi són l'església parroquial de Sant Andreu Apòstol, del segle XVIII, la casa de la Senyoria i un bon nombre d'habitatges civils de finals del segle XIX i principis del XX, de gran interès arquitectònic. També cal destacar alguns paratges de la serra de gran importància: el Mirador de Segària, el Calvari, la cova de la Senyora i les fonts de Català i del Campillo.

Les festes patronals se celebren en la tercera setmana d'agost, i es dediquen al patró del poble, l'Ecce Homo, i a la Puríssima. Unes altres celebracions destacades són les dedicades al Cor de Jesús, al juny; al Rosari de l'Aurora, a l'octubre, i a Sant Andreu, titular de la parròquia, al novembre.

BENIMELI

Orografia

Coll de Ramon
Cova de la Senyora
el Frontó
el Passet

Pas de Benimeli
Portell de Beniarbeig
Serra de Segària
Tossal de la Creu

Hidrografia natural

Barranc de la Bolata
Barranc de Portelles
Barranc de Ramon
el Barranquet

Font de Català
Font del Campillo
Riu Girona

Hidrografia artificial

Motor

Pou Municipal

Poblament

Benimeli

la Torre

Partides i paratges

el Colló del Bou
el Frontó
el Planter
el Riu
els Alters
els Campillos
els Olivars
els Reficcions

els Secanets
la Barraca
la Basseta
la Foia
la Font del Campillo
la Terra Nova
les Hortes
les Ombries de Segària

Vies de comunicació

Camí de la Font de Català
Camí de la Font de Sanet
Camí de la Terra Nova
Camí de Segària
Camí del Molí
Camí del Motor
Camí del Repetidor

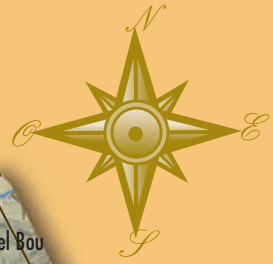
Camí del Riu
Camí dels Campillos
Camí dels Olivars
Carretera del Pont de Verger
a Sagra

Altres llocs d'interés

Cadireta del Rei Moro
Castellet de Segària
Cementeri
el Calvari

Instal·lacions Esportives
Poblat Ibèric
Repetidor

Benimeli

La Marina Alta

0 1.250 2.500 5.000 7.500 10.000 12.500 Metres